

ARNHEMISCHE SCOURANT.

De prijs deser Courant, die geregeld vijfmaal weke wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is 5 in de drie maanden.

DONDERDAG 9 SEPTEMBER.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels, f1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Nederlandsche beginselen van de zestiende en zeventiende eeuw, en Nederlandsche beginselen van de negentiende eeuw.

IV.

Onder de Nederlandsche beginselen der negentiende eeuw, schijnt bovenal ook deze te behooren, dat men niet zorgvuldig genoeg; al wat tot de regering van staat en gemeente betrekking heeft, aan de oogen en ooren van het profanum vulgus kan onttrekken. Wat in onze Eerste Kamer, wat in onze provinciale staten-vergaderingen, wat in onze gemeenteraden voorvalt, is met eenen ondoordringbaren sluier bedekt. Wanneer een der ingewijden in die Eleusinische geheimnissen het soms waagt, het een of ander uit de verholene diepten dier sombere grafgewelven aan den dag te brengen, dan laten de coryphaeën der gewijde schaar niet na, terstond hunne dreigende stemmen te verheffen, en weete roepen over het hoofd des roekeloozen, die het durfde ondernemen, door zijne vloekwaardige openbaringen, de mysteriën zijner orde te schenden. Regeren schijnt bij ons een werk der duisternis te zijn, dat men zich schaamt onder de oogen van het publiek te brengen. Een curieus staaltje van dergelijke opvatting levert ons, bij voorbeeld, een staatsstuk, dat, nu een dertig jaar geleden, werd opgesteld, namelijk, het rapport der commissie uit de Staten-Generaal der noordelijke provinciën, benoemd tot het onderzoeken van het ontwerp van grondwet voor het koninkrijk der Nederlanden. Wij het volgende uittreksel mededeelen:

»Wij kwamen verder in onze beschouwingen tot het 108de artikel, waarin wij eene bepaling ontmoetten, die, wij bekennen het, Ed. Mog. Heeren, aanloopt tegen alles wat wij meenden doordie geschiedenis en door eigen ontdekkingsvinding tot waarschuwing geleerd te hebben; en niettegenstaande alle aangewende moeite, om gronden te vinden tot het toelaten van openbare zittingen der vertegenwoordigende vergadering, niettegenstaande de herhaalde overweging der opgegevene redeneringen, bleef de overtuiging van deszelfs nutteloosheid en schadelijkheid ONWRIKBAAR. Wij konden niet bevroeden, hoe dat zulk eene

»openbare tentoonstelling tot iets anders »geschikt kan zijn, dan tot voldoening »der nieuwsgierigheid bij eenige weinigen, en van de zucht bij anderen, om »door welbespraaktheid uit te schitteren.

»Wij konden ons niet voorstellen, hoe »dat het bijzijn van eenige menschen in »de residentie, waaronder nog onbevoegde beoordeelaars en lieden uit het onbeschaafd gemeen, beredeneerde overtuiging bij het volk kan te weeg brengen, zoodat 's lands regering meer kracht en gehoorzaamheid kan bekomen door eene openlijke redekaveling; hoe dat »het bijwonen van zulk eene openlijke »zitting kan beschouwd worden, als »plaatsvervangende voor het niet onbeduidend aandeel, 't welk eertijds de gezamenlijke burgers in de bestiering van »zaken hadden. Neen, met leedwezen »zien wij hier eene stremming van die »vrijheid en vertrouwelikheden, die er »plaats moet hebben, wanneer vertegenwoordigers des volks over de voorstellen van hunnen souverain raadplegen; »en wel verre dat de voorbeelden, zoo »zij iets bewijzen, tot aanprijzing zouden »dienen, hebben onze tijden en ons eigen vaderland die voorbeelden tot ver»mijding in het ware licht gesteld. En »zou dat van andere volken, hoe hoog »geroemd en ter navolging voorgesteld, »niet tot afschrik dienen, wanneer wij »hier ergerlijke tooneelen van wanorde »den loop der beraadslagingen zagen »stuiten; daar openlijk volksvertegenwoordigers gevoelens hoorden uiten, »die beter eeuwig bedekt waren geweest, of lofredenen uitboezemen op »den vijand der menschheid, wanneer »wij familie-geheimen verraden zagen, »die de eerbaarheid doen bloezen, en »de verontwaardiging van elken braven »man gaande maken?

»Het kwaad, het onvermijdelijk kwaad »wordt misschien gelenigd door de bijgevoegde bepaling, die naar het goedvinden van den president of het tiende gedeelte der leden die deuren sluit, die »welligt nooit geopend hadden worden. En daar mogelijk de gewoonte der »laatste tijden bij eenigen deze publiciteit »tot eene onweerstaanbare behoefte gemaakt had, heeft de wijze toegevoegdeheid der ontwerpers der grondwet ten »overvloede aan de ondervinding van lateren tijd ook dit deel ter volmaking

»willen overlaten, en wij kunnen dit dan ook verwachten van den tijd, die, zoo »als zij wel aanmerken, alles verandert »en alles wijzigt.»

Zoo durfden in het jaar onzes Heeren één duizend acht honderd en zestien de vertegenwoordigers van het Nederlandsche volk zich uitlaten, en het Nederlandsche volk kon die woorden gelaten en rustig aanhooren! De Edel Mogende Heeren konden, »niettegenstaande alle aangewende moeite, om gronden te vinden tot het toelaten van openbare zittingen der vertegenwoordigende vergadering, »en niettegenstaande de herhaalde overweging der opgegevene redeneringen, »niet bevroeden, »dat zulk eene openbare tentoonstelling, (wij behouden het eigen woord, want het is karakteristiek,) tot iets anders zou kunnen geschikt zijn, dan tot . . . »voldoening der nieuwsgierigheid bij eenige weinigen, en van »de zucht bij anderen, om door welbespraaktheid uit te schitteren.» (De laatste vrees blijkt geheel en al ongegrond te zijn geweest. Aan »welbespraaktheid» zijn de leden der Kamer niet gewoon zich te buiten te gaan.) De eenige troost, dien de commissie uit het ontwerp kan putten, is, dat »het kwaad, het onvermijdelijk kwaad misschien gelenigd wordt» door de bepaling, dat de deuren, »die welligt »nooit geopend hadden moeten worden, »op goedvinden van den president of het tiende gedeelte der leden, kunnen gesloten worden. Zij vertrouwt, »dat de ondervinding van lateren tijd ook dit deel zal ver»maken,» dat is ook hier de geheimberaadslagingen verplichtend maken. Waarlijk, het is fraai! het streeft de uitvinding van de grondwets-herziening als gunst en weldaad der kroon op zijde! En aan zulke schepsels is toch het lot eener natie toevertrouwd! Is het dan te verwonderen, dat wij zoo laag als thans zijn afgedaald?

Achttien honderd zeven en veertig doet voor achttien honderd zestien niet onder. De jonkheer ex-minister VAN DER HEIM, staatsraad, gouverneur van Zuid-Holland, verklaart, dat het openbaar maken van de notulen der vergadering een misbruik is. De publiciteit der gemeente-begrotingen wordt gerekend niet tot de bevoegden der burgerij te behooren; »er wordt toch reeds genoeg ge»Wat behoeven die nieuwsgierige burgers ook te weten, wat er met hun geld wordt gedaan?

Dit is de »Nederlandsche zin» der *negentiende* eeuw.

In 1587 dacht men er anders over. In diezelfde *Corte Vertooninge*, enz., welke wij reeds de laatste maal aanhaalden, treffen wij nog de volgende opmerkelijke passage aan:

»Dit is 't fundament van de Regieringe »dezer Landen van Hollandt met West- »Vrieslandt ende Zeelandt, daer op den »Staet der selver Landen den tijdt van »vijf, ses, seven hondert jaren, ende soo »lange als de oudste Monumenten strec- »kende zijn, heeft berust. Dit is oock, »(naest de hulpe van Godt Almachtigh) »'t gene, dat de selve in dit ghevaerlijck »Oorlogh tegen so machtigen Vijandt »heeft gehouden in goede kloeckmoedig- »heijt ende eendracht, sulcks dat ghe- »duijrende desen Oorloghe, noijt Lidt van »de voorschreeven Landen anders dan »met 't uijterste geweld, van ons is ge- »scheurt, noijt Burgerije oproerigh, noijt »gemuittineerde Soldaten in den Lande van »Hollandt oft Zeelandt zijn bevonden, *daer- »van wij naest Gods almachtighe hant geen »andere redenen souden kunnen geven,* »DAN DAT IN ALLES OPREGTELICK, VRIJMOEDE- »LICK, RIJPEPLICK ENDE MET OPEN DEUREN IS »GHERANDELT, tot welcken eynde is ghebeurt, »dat vele van de kleynesteden, oock die »men van ouden tijden ter vergaderinghe »van de staten niet en plach te beschrijven »(immers alle degene, die sulcks begeert »hebben) in de Vergaderinghe van de sta- »ten vrije sessie ende stemme is ghegunt, »opdat een yegelick, 't beleydt der gheme- »ne landtsaecten kennelick zijnde, de »lasten, (die anders onverdragelick schij- »nen), met goedwilligheydt gedragen, »ende de eenicheit onverbreeckelick on- »derhouden soude worden.»

Dit is de »Nederlandsche zin» der *zes- tiende* eeuw.

Voor de vertegenwoordigers van 1816 is de openbaarheid »nuttelos» en »scha- »delijk»; »eene stremming van die vrij- »heid en vertrouwelijkheid, die er plaats »moet hebben, wanneer vertegenwoordi- »gers des volks over de voorstellen van hun- »nen *soverein* (?) raad plegen;» het is »een »kwaad, een onvermijdelijk kwaad;» eene bepaling, die »aanloopt tegen alles wat »wij meenden door de geschiedenis en »door eigen ondervinding tot waarschu- »wing geleerd te hebben.» Voor de ver- »tegenwoordigers van 1587 is het »t fun- »dament van de Regieringe dezer Landen, »'t gene dat de selve in dit ghevaerlijck »Oorlogh tegen so machtigen Vijandt heeft »ghehouden in goede kloeckmoedigheid »ende eendracht.» Voor de mannen van 1847 is de openbaarheid een *misbruik* en eene ongepaste, onbescheidene inmenging in zaken, die den burgerij niet aangaan; voor de mannen van 1587 moet aan »een ijege- »lick 't beleydt der ghemeene Landts-sae- »cken kennelick zijn, opdat de lasten, »(die anders onverdragelick schijnen), »met goetwilligheydt gedragen, ende de »eenicheit onverbreeckelick onderhouden »soude werden.»

Wat zijn wij veel vooruitgegaan in twee honderd jaren!

Buitenlandsche berigten.

ITALIE.

Rome, 27 aug. De pro-gouverneur, *monsieur Morandi*, heeft, op bevel van Zijne Heiligheid, eene strenge verordening tegen het drukken en verspreiden van ongeoorloofde journalen en onwettige pamfletten uitgevaardigd. Dit is de eerste openlijke daad, van dien aard, welke de regering, sedert het bestaan der nieuwe orde van zaken, gewaagd heeft; want de welwillende vermaning, welke voor eenigen tijd door den kardinaal-secretaris van staat aan de journalisten enz. gedaan werd, mag maar als een halve maatregel beschouwd worden. De bedoelde verordening bedreigt nu gestrengere straffen; doch of er de noodige kracht zal zijn om ze in voorkomende gevallen volledig toe te passen wordt betwijfeld. Als gewoonlijk werd de bekendmaking overal aangeplakt; doch bij het vallen van den avond was zij op de meeste plaatsen reeds afgescheurd, en den volgenden morgen was er niet ééne meer van op de hoeken der straten te zien. De stoutmoedigheid der zoogenaamde progressisten neemt steeds toe, en de journalen, ook de geoorloofde, laten niet na het hunne tot vermeerdering van de ongeregeltheid bij te dragen. Terwijl de pro-gouverneur den oorlog aan de onwettige journalen verklaard heeft, gaan de andere steeds voort met den kruistogt tegen Oostenrijk te prediken.

— In de omstreken van Faenza zijn dezer dagen een geestelijke en twee andere hoofden van de partij van achteruitgang in hechtenis genomen, als beschuldigd van getracht te hebben, om, onder den invloed van Oostenrijk, eene bende struikrovers in de Romagna te organiseren.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 5 sept. De verordening, welke in Rome tegen de zoogenaamde geheime drukpers is uitgevaardigd, bevat zeer scherpe bepalingen. Bij dezelve worden in het algemeen alle boek- en steendrukkers gewaarschuwd, niets te drukken, hetwelk niet door de commissie van censuur is gezien en goedgekeurd. — Men verzekerde, dat de kardinaal *Lambroschini* verzocht was, naar Rome terug te keeren, onder den waarborg, dat hij persoonlijk niet zoude worden gemoeid.

Dezer dagen heeft de *eperrahijn Mozes Israël Kazan* plegtig besit genomen van zijne betrekking als hoofd der synagoge, en bij die gelegenheid een psalm gedicht, waarin de paus, zoo wel als de oprigting der burgerwacht, hoogelijk wordt geroemd, en de wensch wordt kenbaar gemaakt, dat de israeliten als goede zonen mogen worden behandeld en uit den verachtenden toestand, in welken zij zich bevinden, mogen worden verheven.

— Bij de instelling van den nieuwen Toscaanschen staatsraad, te Florence, heeft de groothertog aan de menigte doen verkondigen, dat de iurigting eener burgerwacht in Toscane, welke van verschillende zijden zoo dringend wordt verlangd, eene der eerste aangelegenheden zal zijn, welke aan de overweging van dien staatsraad zal worden onderworpen, en haar tevens doen vermanen, om zich inmiddels rustig te gedragen en de openbare orde niet te verstoren.

— Merkwaardig is het, dat de meeste Russische diplomaten tegenwoordig naar Petersburg geroepen worden. Het schijnt, dat men daar de buitenlandsche politiek nog meer in eenen en denzelfden geest wil beoefend hebben, en te dien einde de voorkeur geeft aan een congres van gezanten boven de beste instructiën, welke uit de kanselarij van den graaf *van Nesselrode* zouden kunnen afgezonden worden. In het gewoel op het Italiaansche schiereiland schijnt Rusland eene gewenschte afleiding te zien, om Oostenrijks zorgen van den Donau en de Zwarte zee naar eene andere streek te doen keeren. Men denkt, dat Rusland zich geenszins tegen eene tusshenkomst van Oostenrijk en Italië zal yorzellen evenmin als het zich tegen den paus in zijne hervormingen en de Italianen in hunne sucht naar onafhankelijkheid zal aankanten.

— De jongste brieven uit Rome matigen hetgeen dezer dagen dezer dagen gemeld is van het aanbod van Sardinië, om des noods hulp aan den paus te verleenen. Volgens deze brieven heeft Sardinië een oorlogschip voor eene sending naar de Zuidzee aan-

geboden, en overigens zijne sedelijke medewerking beloofd.

— Oorustbarende geruchten zijn tegenwoordig Italië aan de orde van den dag. In het laatst augustus heeft men te Napels *Lodewijk Philip* aan eene beroerte laten sterven en twaalf duizend Oostenrijkers *Barricade* laten binnenurukken.

— Merkwaardig is het, dat de Italianen in jongsten tijd meer hunne verwachting op Engeland, gelijk vroeger, op Frankrijk gevestigd hebben. Een artikel van de *Times*, dat gunstig voor eene tusshenkomst in Italië gestemd is, heeft de groote geestdrift verwekt, en een uittreksel daarvan is tallooze afdrucken verspreid geworden. Men heeft zich nu van Englands bijstand volkomen verzekerd. In de beoordeeling der buitenlandsche staatkundige zijn de Italianen waarlijk kinderen.

ENGELAND.

Londen, 5 sept. In een der Iersche bladen leest men, dat, volgens geloofwaardige berigten, de Iersche lieden vastelijk besloten hebben om de renten en pacht niet te betalen. Deze en de vorige week hebben groote troepen op onderscheidene punten den oever ingehaald, om het in beslag nemen van denzelfden te voorkomen. Die verrigtingen hebben gedurende den nacht plaats gehad. Een blad van Belfast spoede de grondbezitters aan, om zoodanige feiten te voorkomen, door eene algemeene vermindering der renten.

FRANKRIJK.

Parijs, 5 sept. De benoeming van den hertog *van Aumale* als gouverneur-generaal van Algerie is nog niet officieel aangekondigd; maar men vindt in afwachting daarvan; hebben in den *Moniteur* een koninklijke ordoonantie, bij welke het bestuur der Alger volkplanting geheel wordt gereorganiseerd, en hetgeen deswege bij verordeningen van de jaren 1845 en 1846 was bepaald, wordt afgeschaft. — Bij de thans uitgevaardigde ordoonantie wordt in elke der drie provinciën van Algiers, Oran en Constantine, een afzonderlijk bestuur voor de burgerlijke zaken ingesteld, waarvan de hoofden, onder de benaming van directeurs, het bewind over al de burgerlijke aangelegenheden, de geldmiddelen en de openbare werken daaronder begrepen, zullen voeren, en met den gouverneur-generaal in dadelijke betrekking zullen staan. Aan elken directeur zal een raad van directie worden toegevoegd. De raad voor de contentieuse zaken, welke thans voor geheel de volkplanting bestaat, vervalt, en de werkzaamheden van dien raad worden opgedragen aan de verschillende provinciën. Voorts zal den gouverneur-generaal een algemeene raad van administratie worden toegevoegd, die door hem zelve zal worden gepresideerd, en verder zal bestaan uit tien leden, namelijk, de hoofden der krijgsmagt ter zee en te land, den procureur-generaal, den directeur-generaal der burgerlijke aangelegenheden en nog vier burgerlijke raadslieden. In dezen raad zullen ook de *lijpneet-gouverneurs*, bevelhebbers der verschillende provinciën, daartoe geroepen wordende, zitting kunnen nemen.

Bij eene tweede ordoonantie wordt bepaald, dat de voorloopige afstand van gronden, van minder bedrag dan 25 hectares, zal worden verleend door de directeurs, na te hebben gehoord den raad van directie, — en in de landstrecken van gemengden aard, door de militaire provinciale bevelhebbers, na te hebben gehoord eene raad van deskundigen, op de plaats zelve te benoemen. De voorloopige afstand van gronden van meer dan 25 en tot 100 hectares, zal worden verleend door den gouverneur-generaal, na te hebben gehoord den algemeenen raad van directie, en de afstand van gronden, van nog grootere uitgebreidheid, door den koning, na daarop het berigt van den staatsraad te hebben ingewonnen.

Deze laatste beschikking wordt aangemerkt als een bewijs, dat men wel kennis draagt van zekere ongeregeltheden en ongeregtigheden, waaraan men zich in Algerie heeft schuldig gemaakt, en in het vervolg zoo veel mogelijk daartegen wil waken. Aan het opmaken van de ordoonantie, nopens de magt en de bevoegdheid van den gouverneur-generaal, wordt thans gearbeid. De minister *Guizot* heeft de hand daarin. Men wil, dat de nieuwe minister van oorlog, generaal *Trezel*, bedacht is geweest op het daarstellen van wettelijke waarborgen, ten gunste van personen en eigendommen; maar dat sulks als ongeraden is beschouwd en afgewezen, en dat men

heeft begrepen, het hoofdbestuur over de volksplanting in het moederland te moeten behouden.

— Men wacht oerlang bericht van het begin der vijandelikheden tusschen de troepen van den emir, *Abd-el-Kader*, en die van den keizer van Marocco, welke laatste in vrij aanzienlijken getale, onder bevel van een der zonen van dien keizer, bij Fazza zijn bijeengetrokken. — Ook de emir heeft zich in allen ernst ten strijde toegerust. Hij heeft geen geld gebrek, beveelt over manschappen, die alles voor hem over hebben, en heeft de bevolking des lands op zijne hand. Hij zal zich denklijk in geen algemeen gevecht inlaten, maar zijnen vijand door den kleinen krijg en nachtelijke overvallen trachten af te maten, in de hoop, dat een deel van deszelfs krijgsmagt tot hem zal overkomen. — De Fransche regering heeft bevredigende berichten bekomen, ten aanzien van het mondgesprek van den Spaanschen gouverneur van Melilla met den emir. De eerstgenoemde is de onderhandelaar geweest voor het loskoopen van de Fransche krijgsvangenen, en schijnt zich daarbij niet kwalijk te hebben bevonden.

— De dagbladen bevatten thans weder eenen brief van den philhellene *Eynard*, waarin deze meldt, dat hij den wissel van de Engelsche regering, ten bedrage van 500,000 franken, nog niet betaald heeft. In antwoord op een beleedigend en dreigend artikel van de *Times*, zegt de heer *Eynard* vooreerst, dat de bewuste wissel door hem niet geaccepteerd is, daar hij reeds met protest geweigerd was, en eindigt met de betuiging, dat hij niets wil doen dat hetgeen hij heilzaam voor Griekenland oordeelt; daar hij geene verbindtenis met de Engelsche regering heeft aangegaan, zal hij bij den vervalldag de partij kiezen, die bij het best oordeelt voor de belangen van Griekenland.

— Op den dag van den Heiligen Lodewijk (24 augustus) heeft de paus zich in groote staatsie en vergezeld door 26 kardinalen naar de kerk van dien Heilige begeven, en is aldaar ontvangen door den Franschen gezant, de verdere personen van dit gezantschap, den bestuurder en de leerlingen der Fransche academie, en door vele andere Romeinen en vreemdelingen.

— Dezer dagen heeft eene onvoorzigtigheid, waartegen de ondervinding nog steeds te vergeefs schijnt te waarschuwen, verscheidene familiën te Neuilly in droefheid gedompeld. Zekere *Larrieu* hield bij het bureau van omibussen eene soort van open tafel, waaraan verscheidene personen uit den omtrek deel namen. Eergisteren had *Larrieu* op eene wandeling in het bosch van Boulogne champignons geplukt en liet die voor den maaltijd klaar maken. Acht personen aten er van, maar reeds eenige uren daarna gevoelden al deze ongelukkigen hevige kolieken, en in weerwil van de spoedig aangebrachte hulp, bezweken weldra vier van hen onder de hevigste pijnen; de drie overigen verkeerden in het grootste gevaar; alleen de neef van *Larrieu* heeft er niets van geweten.

— De *Echo de la Frontière* deelt het verhaal mede van eenen moord, die veel gelijkheid heeft met den beruchten moord van *Fualdès* te Rhodéz. Zekere *Robette*, die nog vrij jong is (hij is eerst in de loting gevallen) had slechte kennissen en schijnt zelfs met vrijgelaten boeven in betrekking te hebben gestaan. Men weet niet of die betrekking ontstaan is bij gelegenheid van den moord, die onlangs op zijnen vader gepleegd is. Intusschen zijn ten gevolge van zijne vermoording twee vrijgelaten boeven verdacht geworden. Even als *Fualdès*, is hij gedood in een slecht huis, dat opzettelijk voor eenen enkelen avond gehuurd was, om alles te kunnen doen. Even als *Fualdès* schijnt hij op eene tafel geslagt en het bloed in eenen pot opgevangen te zijn, om geen spoor achter te laten. Eindelijk, even als bij de misdaad van Rhodéz, is het lijk van het slagtoffer, na het volbrengen van den moord, ver van daar vervoerd, en in de stadsgracht geworpen. Er schijnt ook hier, even als te Rhodéz, een verschrikkelijk geheim over de aanleiding tot en de bedrivers van den moord te zweven. De diefstal van den gordel van *Robette*, wien men overigens zijne heurs en zijn horologie gelaten heeft, kan niet het eenige doel zijn geweest van eenen moord, die met zulke vreemde omstandigheden is gevaard gegaan; daar moet eene veel belangrijker oorzaak voor bestaan. Men houdt het er algemeen voor, dat dit geval in verband moet staan met den moord

van *Robette*, den vader, die van het leven beroofd is, zonder dat het bekend was, dat hij, schoon een moolenaar zijnde, iemand tot vijand had.

SPANJE.

Madrid, 31 aug. Al onze berichten van gisteren worden door de dagbladen van heden bevestigd. Zij deelen de lijst der personen mede, onder welke de generaal *Narvaez*, hertog van Valencia, wenschte, dat de koningin hare raadsliden koos. Gisteren avond heeft men het gerucht in omloop gebragt, dat de hertog van Valencia de stad verlaten had, ten gevolge van eenige heftige uitdrukkingen, welke H. M. hem zoude toegedruwd hebben. Dit gerucht is echter niet waar. De generaal *Narvaez* heeft geen plan Madrid te verlaten, en de koningin heeft hem niets gezegd, wat voor dezen toegenegen verdediger van haren troon niet vleijend zoude geweest zijn; en het is zoo weinig waar, dat de generaal de stad vrijwillig verlaten, of, zoo als men zelfs beweerde, zich naar Burgos begeven had, om er de bevelen der regering af te wachten, dat zijne salons heden, bij gelegenheid van zijnen verjaardag, geopend waren, waarheen een groote toevloed van aanzienlijke personen zich begeven heeft.

De aftreding van den heer *Pacheco* schijnt intusschen eene besliste zaak te zijn, en men ziet hem zelfs niet meer aan het ministerie. Gisteren heeft hij met H. M., die hij ten 3 ure bezocht, niet gearbeid, maar het werk is door den heer *Mazarredo* verrigt.

Naar men verzekert, werkt de heer *Salamanca* zeer ijverig tot de weder-zamenstelling van het kabinet, aan hetwelk hij onderscheidene zijner meest vertrouwde vrienden deel zoude doen nemen.

Onder de personen, welke men het meest noemt als deel van dit kabinet moetende uitmaken, zijn de heeren *Cordova*, *Ros de Olano*, *Vahey*, *Sotelo*. Men zegt, dat twee koeriers met den meesten spoed naar den hertog van *Frias* en naar den generaal *Alaix* zijn afgezonden. De hertog bevindt zich in de Baskische provinciën en de generaal in Andalusië. Het presidentschap van den raad zou aan den laatste aangeboden worden, en, in geval van weigering, zou de heer *Salamanca* president van den raad blijven.

Naar men denken kan loopen duizende tegenstrijdige geruchten nopens de plannen van het nieuwe kabinet rond, wanneer het gelukt hetzelfde te doen zamenstellen. Zulke geruchten moeten echter slechts met de meeste behoedzaamheid opgenomen worden; intusschen schijnt het stellig, dat de progressisten eene groote hoop vestigen op de vorming van het ministerie *Salamanca*.

BELGIE.

Brussel, 6 sept. De vrouw, welke, volgens ons bericht van gisteren, in hechtenis genomen is en waarbij men een adres der vermoorde vrouwen gevonden had, heeft het geregt nog niet op het spoor van de moordenaars kunnen brengen. Zij bezigde dat adres om de barmhartigheid van goede lieden te misleiden, terwijl zij van deur tot deur aalmoozen liep vragen en zich voor de moeder van een der ongelukkige dienstmeisjes uitgaf.

— Zaterdag 11. zijn de drie slagtoffers van het plein St.-Gery begraven. De beide dienstmeisjes werden ten 2 ure zonder de minste plegtigheid van wege het arbbestuur weggehaald. Ten 4 ure werd mevrouw *Evenepoel* met groote plegtigheid en gevolgd door eene lange reeks rijtuigen, vol bloedverwanten en vrienden, naar hare laatste rustplaats gebragt. Het volk gaf luide zijne ontevredenheid te kennen, dat deze door een zelfde noodlot vereenigde slagtoffers nu na den dood gescheiden en zoo ongelijk behandeld werden. In Frankrijk had men een edeler begrip van deze verwantschap door den dood. De slagtoffers van *Fieschi*, van den marschalk tot het eenvoudige dienstmeisje, hebben alle dezelfde laatste eerbewijzingen ontvangen.

Binnenlandsche berichten.

Amsterdam, 6 sept. Men verneemt, dat bij den boekhandelaar *G. J. A. Beijerinck*, te Amsterdam, in het laatst van deze maand in het licht zal verschijnen: *Het Leven en Karakter van Carel Hendrik graaf Ver Huell*. Dit werk is door den schrijver, den heer *Q. M. R. Ver Huell*, opgedragen aan Z. M. den koning der Nederlanden, en moet zeer belangwekkend zijn. Het behelst toch het leven van

eenen man, die zich als krijgs- en staatsman een' bijzonderen naam in de geschiedenis heeft verworven, door eene zoo gewigtige rol te vervullen in de vele op elkander gevolgde gedenkwaardige gebeurtenissen, die in het laatst der vorige en in het begin der tegenwoordige eeuw de wereld hebben geschokt. Het werk zal versierd zijn met een keurig portret en eene nitslaande plaat, voorstellende het omzeilen van kaap Grinez door de Bataafsche flotille, den 18den juli 1805, terwijl het geheel uit nagelatene aantekeningen en authentieke stukken met de meeste zorg en onpartijdigheid is zamengesteld.

's *Gravenhage, 6 sept.* De markies *de Thouars*, bij vonnis van de arrondissements-regtbank alhier, dd. 27 mei jl., bij verstek veroordeeld zijnde, ter zake van laster in gedrukte en verspreide geschriften, tot eene gevangenisstraf van drie maanden, boete van f100 en ontzetting van de regten, bij art. 42 van den *Code Pénal* omschreven, is, uit kracht van dat vonnis, den 30sten augustus ll. gearresteerd en alhier overgebragt. Heden heeft die veroordeelde en gearresteerde bij deurwaarders-acte zich verzet tegen dat bij verstek tegen hem gewezen vonnis, ten gevolge van welk verzet hij onmiddellijk is in vrijheid gesteld; zullende de behandeling dier zaak alsnu op nieuw plaats hebben aanstaanden donderdag.

's *Gravenhage, 7 sept.* Men verneemt, dat in de aanstaande zitting van de Staten-Generaal, in oktober aanstaande, aan de vergadering zullen worden aangeboden nieuwe ontwerpen van wet, uitmakende het tweede en derde boek van het Nederlandsch Wetboek van Strafrecht.

— Er wordt in deze residentie verzekert, dat de luitenant-generaal *Schuurman*, tot kanselier der beide Nederlandsche ridder-orden zou worden verheven, in de plaats van Z. Exc. den baron *Schimmelpenninck van der Oye*.

Groningen, 6 sept. Ten aanzien der op den 28sten augustus j.l., onder militair geleide, van Winschoten herwaarts overgebragte gevangenen zijn wij thans nader onderrigt, dat vier van dezelve, alle herkomstig uit Muntendam, onder zware verdenking liggen van te zamen schuldig te zijn aan den gewelddadigen diefstal, gepleegd in den nacht van den 15den op den 16den mei laatstleden in de woning van *Antje Thijssens Rogaer*, winkelierster, op de Groete, onder Zuidlaren, en drie hunner daarenboven aan twee diefstallen, beide gepleegd in den nacht van den 20sten op den 21sten dierzelfde maand, te Noordbroek, door middel van uitwendige braak, de eene in de woning van den koopman *Steven Reinders*, en de andere in die van den landbouwer *Tjark Hommes ten Have*.

Mengelwerk.

Varia.

's *Gravenhage, — augustus.*

In een correspondentie-artikel uit 's *Gravenhage*, las men onlangs, dat de teruggeroepen Spaansche gezant, ridder *DE BAZO*, in de residentie zeer betreurd werd, naardien hij er zeer was bemind. Dit is waar; de heer *DE BAZO* had zich door zijne minzaamheid en wellevendheid veel vrienden gemaakt; hij genoot de algemeene achting. De heer *DE BAZO*, echter, was een man van helder oordeel, van een onafhankelijk en fier karakter. De verlichte katholieke Spanjaard ontveinsde niet immer, zoo veel als de Tilburgsche camarilla het wel zou hebben gewenscht, zijne bevreemding, dat de protestantsche Nederlandsche regering ultramontaanscher werd dan de paus zelf; dit moet hem door de Egeria van onze ridderlijke regering, den bisschop van Gerra, zeer envel zijn genomen. Daarbij had zich iemand — dien het gevaarlijk zou zijn te noemen — gelijk te 's *Hage* van algemeene bekendheid is, zich nu en dan tegen den Spaanschen diplomaat gezegden — het moesten vermoedelijk grappen heeten — verloofd, welke deze, teregt, hoogst ongepast vond, en waarover hij zich, naar men verzekert, bij onzen minister van buitenlandsche zaken zou hebben beklagd, er bijvoegende, dat, mogten zich deze aardigheden herhalen, hij zich alsdan verplicht zou achten, or zijne regering kennis van te geven. Mogelijk heeft men zich daarop gebelgd gevoeld, den Spaanschen minister te 's *Hage* niet even leidzaam te zien, als de Nederlandsche diplomaten het gewoonlijk aan

vreemde hoven en tegenover vreemde bisschoppen moeten wesen; mogelijk ook heeft Gerra van die omstandigheid partij welen te trekken, om er den vrijzinnigen gezant te doen uitknikkeren; wie weet wat *sieur HENRI ANSELME IGNACE DE LA SARRAZ Y LOYOLA* te Madrid heeft doen melden of insinueren? *Proprium est odisse quem laeseris*, luidt de menschkundige aanmerking van FACIUS; er bestond dus voor het Behoud eene dubbele drijfveer, om den heer DE BAZO uit Nederland te zien vertrekken.

Of nu de terugroeping van den geachten diplomaat werkelijk daaraan moet worden geweten, kan ik niet verzekeren; evenmin weet ik met zekerheid wat er waar is aan het gerucht, dat er — men meent te Brussel — *Mémoires concernant la Cour et le gouvernement de Pays-Bas* ter perse zijn; waarin, onder andere curiositeiten, ook eenige bijzonderheden opzigtens deze beweerde „uitknikkering“ zouden aan het licht worden gebracht.

Men weet dat de heer DE BAZO, bij zijn vertrek, het grootkruis der Eiklorde heeft medegekregen. Bij deze gelegenheid waren er, die de opmerking maakten, dat de gemelde diplomaat reeds kommandeur dier Luxemburgsche orde was, waaraan hij zeer weinig waarde scheen te hechten, dezelve beschouwende als eene decoratie van vierden of vijfden rang, meer geëigend voor schilders en muzikanten en ongeveer gelijk staande, met ik weet niet welke orde van Cöthen of Hohenlohe, van Lucca of Parma. Is zulks werkelijk het geval, dan schijnt het uit deze decorering al mede te blijken, dat men niet bijzonder op het oog had den heer DE BAZO te verplichten.

Apropos van ridderorden, zoo veroorloofde zich onlangs *sieur ANSELME* den spot te drijven met, wat hij noemde, de orde *de la Seringue*, die hij voor eene Renszische huis-orde hield. Zijn Exc. zal vermoedelijk bedoeld hebben de orde *du lion de Zeringhe*, eene Badensche orde.

Wanneer zal de tijd komen, dat een ernstig man weigeren zal zich zulke dingen te laten aanhangen? Wel beschouwd, is het toch al zeer belagchelijk, dat, op het voorstel, van ik weet niet welken minister, mannen als een LUXAC, een THORBECKE waardig verklaard worden om een gemailteerd kruisje aan hun knoopsat te hangen, met de kennisgeving, dat deugd adelt.

Het is inderdaad zeer nederig van mannen als de voornoemde, met zoodanig getuigschrift wel te willen rondwandelen.

Deugd adelt: wel zoo! dan staat een braaf man slechts gelijk met een adellijken persoon?

Deugd adelt: dan behoeft een THORBECKE, een LUXAC zoodanig getuigschrift om niet voor janhagel te worden gehouden?

Deugd adelt: dan kent een LUXAC, een THORBECKE aan eenig mensch, wien ook, de bevoegdheid toe, om hun een getuigschrift van deugd te geven!

'T is allernederigst, inderdaad.

Ik meende, dat iedereen het recht had, om, zoo lang het tegendeel niet was bewezen, te vorderen, dat men hem voor *deugdzam* hield. Ik meende, dat niemand daarvoor een getuigschrift, door wien ook uitgevaardigd, behoefde. Ik meende, eindelijk, dat een waarlijk deugdzam man oneindig meer was dan een geadellijkt man.

Onze groote voorvaders meenden het eveneens.

Ingezonden Letternieuws.

Welkomstgroet, de Deutsche en Nederlandsche zangers toegezongen, door de Arnhemse Liedertafel: Euterpe; op het jongste zangersfeest — 14 en 15 augustus 1847; — woorden van dr. J. P. HEIJER; muziek van C. B. MARX.

Le vœux, que l'on soit homme, et qu'en toute rencontre le fond de notre cœur dans nos discours se montre; Que se soit lui qui parle et que nos sentiments Ne se masquent jamais sous de vains compliments.

MOLIÈRE. — MISANTHROPE.

Indien MOLIERE's woorden, die wij tot motto kozen, in de letterkundige wereld behartigd werden, dan was aan alle camaraderie een einde; dan zou men ophouden bij namen te zweeren; men zou blijven prijzen hetgene prijzenswaardig is; maar men zou ook openlijk afkeuren hetgene afkeuring verdient.

Dit zeg ik tot mij-zelf na de lezing van den welkomstgroet, door dr. HEIJER vervaardigd en met veel succes op het jongste zangersfeest uitgevoerd, dank zij de gevoelige muziek van den bekwamen MARX.

C'est qui ne vaut pas la peine d'être dit, on le sçait.

Of deze sententie boven de deur van dr. HEIJER's studeerkamer met gouden letters geschreven staat, weten wij niet; maar dat hij haar, ter harte neemt, daarvan kunnen de talloze liederen of liedekens getuigen, die uit zijne onuitputtelijke rijkader vloeien.

jen. — Op de denkbeelden moet men dus niet zoo naauw zien. Intusschen schijnt de heer HEIJER van tijd tot tijd nog wel eens denkbeelden te willen leveren, en dat nog wel denkbeelden, die zoodanig nieuw, ja zoodanig oorspronkelijk zijn, dat men er gerust op zweeren kan, dat niemand vóór hem zo ooit in het hoofd kreeg.

Ten bewijze, hiervan, willen wij den welkomstgroet geheel afschrijven en onze opmerkingen laten volgen:

*»Nu klinkt uw jubel vrij en luid,
Gij eerste spruit van Gelder's steden;
Doe, thans uw breede vest verbreedden!
En zet uw poorten wijder uit.
Oud-Hollands kleur omwief uw wallen
En 't krachtig lied uit vol gemoed
Smelte in een blijden welkomstgroet
Aan Allen.*

*»Bronnen, beken, stroomen, vloedden,
Oost en west en zuid en noord,
Flosjen Rijnstroom langs uw boord.
Hoe ze dralen, was te spoeden,
Innig zaamgesmolten voort.
Wie zal schiften, wie zal scheiden
Al uw droppels, tritsche Rijn?
Moogt ge Duitsch of Hollandsch zijn.
Zuivel geeft ge aan onze weiden
Als als Duitschlands bergen-wijn. —
Holland's zonen, Duitschland's zonen,
Zoo verceede ons deze dag. —
Wat de kunst het Godlijkst mag,
Moog ze in Arnhems wallen toonen;
Duizend harten, éenen slag!*

»Nu klinkt uw jubel.“
Dat »jubel“ is geen gangbaar zelfstandig naamwoord. — *Gejubel* had het moeten zijn: het komt immers van *jubelen*, even als *gejuich* van *juichen*.
»Gij eerste spruit van Gelder's steden.“
Spruit van gelijke beteekenis zijnde als *kind*, zoo wordt hier gezegd, dat de stad Arnhem, een kind, ja zelfs het eerste kind is, van de overige Geldersche steden: dus het kind van onderscheidene moeders; doch tevens een kind, dat geenen vader heeft. — *Eerste zuster* zou wel wat bluffig zijn, wanneer men bedenkt, dat de Arnhemmers zelve dat lied zongen; maar het kon er ten minste nog eventjes door, *eerste spruit* verklaren wij voor onzin.

»Doe uw breede vest verbreedden, zet uw poorten wijder uit.“

De stad Arnhem moet dus het verbreedden harer breede vest, aan anderen opdragen; doch het wijder uitzetten der poorten wordt aan haar zelve toebehouden.

Maar welk doel zou dat verbreedden kunnen hebben? de vergrooting der stad misschien? — Wij willen dit eens wat nader overwegen. — Vest, is zoo veel als: schans of wal, die door de stadsgracht begrensd wordt en ingesloten is. Ludien Arnhem nu zoodanige vest bezat, (zij bezit die niet) dan zou het verbreden een tegenovergesteld uitwerkseel hebben als dat, hetwelk de heer HEIJER er zich wellicht van voorstelt; want in gelijke mate als die vest breeder worden zou, werd het bebouwde deel der stad zelve kleiner.

Maar wat wordt er door »wijder uitzetten van poorten“ verstaan? Poorten verwijden, is iets geheel anders dan wijder uitzetten. — *Wijder*, zal dus in den zin van verder gebozigd zijn en de bedoeling zal wesen, dat de poorten verder van de stad moeten geplaatst worden; maar welk nut zou het gehad hebben tijdens het feest, wanneer, bij voorbeeld, de Velper-barrière zelfs tot in het dorp Velp ware verplaatst geweest? Of aan de heer HEIJER gewenscht hebben, dat Arnhem (even als de kikkorsch in de fabel) zich veel grooter aan het oog der vreemdelingen zou vertoonen dan het werkelijk is; maar dit zou slechts opgeblazenheid en dus niet anders dan wind geweest zijn; — en waarlijk Arnhem had dien wind niet noodig, om als vereenigingspunt van Deutsche en Nederlandsche zangers een recht feestelijk aanzien te hebben. (Wordt vervolgd.)

Advertentiën.

Heden ontstiep alhier aan een verval van krachten, in den anderdom van 88 jaren, de Heer R. E. baron VAN DÖRTH VAN HET MEDLER, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, en Lid van de Ridder-schap in Gelderland.

Huize *WELLEN*, bij *VORDEZ*, den 2den September 1847.

Het LANDGOED FONTANUS, gelegen aan den Velpsochen weg, onder Arnhem, op ruim 1 uur afstand dier stad, is bij den inzet met de hoogen gebragt op . . . f 14 000
De daarachter liggende WEIDE, genaamd *het Oldmarktslag*, op . . . f 3 026
De massa der beide voormelde perceelen op » 18,410
De toeslag blijft bepaald op Maandag den 13den September aanstaande, des avonds ten 7 ure, in het Logement den *Arnd*, te Arnhem, terwijl men zich, ter bekoming van inlichtingen omtrent de voorwaarden van veiling, kan verzoegen ten Kantore van den Notaris Mr. GERARD VAN ECK, te Arnhem. — *Brieven franco.*

+++ **MEEN VERLANGT**, ontsloekt
+++ Februari of 10. Mei 1848, te *Goslar*
+++ *Velp*, Bozendaal of in de nabijheid
Arnhem, in eene bevallige ligging, nabij van
lingen. TE HUREN, of tegen billijken prijs
KOOPEN:
Een HEERENHUIS, voorsien van zes of
VERTREKKEN, DIENSTBODEN-KAMER, K
KEN, KELDER en verdere GEMAKKEN, milt
een MOESTUIN, gehoegzaam opleverende voor
klein huisgezin. — Adres, met gefrankeerde brie
en opgave van ligging, uitgestrektheid en prijs
der Letter M, bij den Boekhandelaar J. G. ST
PERT KROESE, te Arnhem.

TE KOOP

Een gebruikte BAROUCLETTE, koper gemonteerd, losse voorkap en trekkende knechtsbank en twee zwaartuigen. — Te bevragen bij J. GERRITSEN, Mr. Smid, op de St. Jansplaats, te Arnhem.

Genootschap voor Landbouw en Kruidkunde te UTRECHT.

De TWAALFDE TENTOONSTELLING VAN PLANTEN, VRUCHTEN, GROENTEN, GRANEN en dergere VOORTBRENGSELEN EN WERKTUIGEN VAN LAND- EN TUINBOUW, zal geopend zijn Zaterdag, Zondag en Maandag, den 18den, 19den, 20sten September, in het Gebouw voor Kunsten Wetenschappen, op de Maria-plaats, des Zondags van des morgens elf uur, en de beide overige dagen van des morgens negen uur, tot des avonds zes uur.

Aan den ingang van het Gebouw zullen bewijzen van toegang, tegen 30 cents, te verkrijgen zijn. Utrecht, den 8sten September 1847.

Namens Bestuurderen
J. COCK BLOMHOFF,
Secretaris.

De Geïnteresseerden bij de EERSTE NEDERLANDSCHE ALGEMEENE LEVENVERZEKERING-COMPAGNIE, die wilschen deel te nemen aan eene vereeniging tot handhaving der rechten van de belanghebbenden en tot wending, zooveel mogelijk, van de nadeelen door de wanbetaling der Maatschappij veroorzaakt, worden uitgenoodigd, om, in persoon of bij gemagtigde, de ALGEMEENE VERGADERING bij te wonen, welke tot dat einde zal gehouden worden op Woensdag den 15den September 1847, des namiddags om één ure, in de Garnalen-Eoelen, op het Singel, te Amsterdam.

De Ondergeteekenden, die zich reeds vroeger aan deze zaak hebben laten gelegen liggen, hebben te verzekeering ontvangen, dat zoodanige vereeniging thans mede rekenen kan op de onderaeteuning van onderscheidene leden der Commissie, die het versta van den staat der Maatschappij hebben uitgebragt en die vroeger zoodanige vereeniging ontijdig achen.

Amsterdam, 8 September 1847.
D. VAN LENNEP COSTER,
G. F. WESTERMAN,
A. BADE.

De Ondergeteekende, zijne Affairs te WOLLEN- LINNEN- en KATOENEN MANUFACTUREN kwiterende, zal, van heden af, dezelve tot verminderde en zelfs beneden inkoopsprijzen witerkopen.

Arnhem, 9 September 1847.
P. TEUNISSEN.

RIJN- en IJSSEL- STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ

Dienstregeling voor de maand September 1847.

Van Arnhem naar Emmenik, Wesel, Düsseldorf en Keulen: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des namiddags om 4 uur; in correspondentie met den tweeden Spoorstroom van Amsterdam.

Van Keulen naar Düsseldorf, Wesel en Arnhem: elken Zondag, Dingsdag en Vrijdag, des avonds om 8 uur; in correspondentie met den derden of vierden Spoorstroom naar Utrecht, Amsterdam, Haarlem, Leiden en 's Gravenhage.

Van Arnhem naar Doesborgh, Zutphen, Deventer, Zwolle en Kampen: elken Maandag, Woensdag en Zaterdag, des morgens om 11 uur; na aankomst van den eersten Spoorstroom van Amsterdam.

Van Kampen naar Deventer, Zutphen, Doesborgh en Arnhem: elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des morgens om 3 uur; in correspondentie met den derden Spoorstroom van Arnhem naar Utrecht, Amsterdam, Haarlem, Leiden en 's Gravenhage.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 7 Sept. 2 El 5 Palm 0 Duim; gew. 0 D. gov. 8 D. Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.